

V Bruseli 22. 5. 2014
COM(2014) 286 final

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o

uplatňovaní smernica 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o

uplatňovaní smernica 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov

V roku 2013 sa na území EÚ nelegálne zdržiavalo 386 230 štátnych príslušníkov tretích krajín. Predstavuje to pokles v porovnaní s počtom 608 870 v roku 2008¹. Toto zníženie možno čiastočne pripísať hospodárskej kríze, v dôsledku ktorej bolo ťažšie nájsť si prácu v mnohých častiach Európskej únie (EÚ). Tento jav sa však vo svojej povahe len ťažko kvantifikuje, pretože väčšina nelegálnych migrantov zostáva neodhalená a možnosť nájsť si prácu je aj naďalej značným stimulom nelegálnej migrácie do EÚ.

Zamestnávanie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území EÚ, je výsledkom toho, že migranti túžiaci po lepších životných podmienkach sa stretávajú s dopytom zamestnávateľov, ktorí využívajú výhody plynúce zo zamestnávania pracovníkov ochotných vykonávať nízko kvalifikované a zle platené práce v odvetviach náročných na prácu, ako sú stavebníctvo, poľnohospodárstvo, upratovacie a čistiace či hotelové a stravovacie služby.

Nelegálne zamestnávanie má viaceré škodlivé účinky. Zapríčiňuje nedostatočný prívlev príspevkov do verejných rozpočtov vo forme daní alebo príspevkov na sociálne zabezpečenie. Spôsobuje nahrádzanie legálnych pracovníkov alebo neprijímanie pracovníkov prostredníctvom legálnych kanálov, v dôsledku čoho musia jednotlivci pracovať v nebezpečných podmienkach bez poistenia.

Cieľom smernice 2009/52/ES², ktorá bola prijatá 18. júna 2009, je potlačiť faktor atraktivity nájdenia si práce. Sprísňujú sa ňou sankcie za nelegálne zamestnávanie a zlepšujú mechanizmy odhaľovania. Súčasne sa v nej stanovujú ochranné opatrenia zamerané na nápravu neprávostí, ktoré utrpeli nelegálni migranti.

Smernica je súčasťou súboru opatrení, ktoré EÚ prijala s cieľom účinne bojovať proti nelegálnemu prisťahovalectvu; medzi ďalšie opatrenia patria posilnená spolupráca s tretími krajinami³, integrované riadenie operačných hraníc, účinná politika návratu⁴ a posilnené právne predpisy na boj proti obchodovaniu s ľuďmi⁵. Smernica dopĺňa nedávny politický

¹ Eurostat, 2013, k dispozícii nie sú údaje pre NL a EL.

² Smernica 2009/52/ES z 18. júna 2009, ktorou sa stanovujú minimálne normy pre sankcie a opatrenia voči zamestnávateľom štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na území členských štátov, Ú. v. EÚ L 168, 30.6.2009, s. 24 („smernica o sankciách voči zamestnávateľom“).

³ Oznámenie „Globálny prístup k migrácii a mobilite“ [KOM(2011) 743 v konečnom znení, 18. novembra 2011].

⁴ Oznámenie o politike návratu EÚ, COM (2014) 199 final, 28. marca 2013.

⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, Ú. v. EÚ L 101, 15. apríla 2011, s. 1.

vývoj v oblasti legálnej migrácie, v rámci ktorého je smernica o sezónnych pracovníkoch⁶ najnovším príkladom, ako EÚ otvára legálne kanály migrácie pre nízko kvalifikovaných pracovníkov v odvetviach, ako je poľnohospodárstvo alebo cestovný ruch.

Termín na transpozíciu smernice 2009/52/ES do vnútroštátneho práva členských štátov bol 20. júla 2011⁷. Komisia začala konanie o porušení⁸ proti 20 členským štátom⁹ z dôvodu nesplnenia tejto povinnosti včas. Všetky tieto konania už sú ukončené.

Pred prijatím transpozičných právnych predpisov Taliansko a Luxembursko povolili obdobie, počas ktorého mohli zamestnávateľia deklarovat' neoprávnene sa zdržiavajúcich migrantov, ktorí pre nich pracujú, a zároveň pod podmienkou zaplataenia pokuty a splnenia určitých podmienok povolili mechanizmus na ich legalizáciu.

Všetky členské štáty viazané smernicou¹⁰ v súčasnosti uplatňujú zákaz zamestnávania nelegálnych migrantov a len niektoré umožnili výnimku pre tých, ktorých odsun bol odložený¹¹. Niektoré členské štáty sa rozhodli ísť nad rámec tejto smernice¹² a uplatňujú ju aj na štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú na ich území, ale ktorých povolenie na pobyt im neumožňuje vykonávať ekonomickú činnosť.

Týmto oznámením¹³ Komisia plní svoju povinnosť predkladať Európskemu parlamentu a Rade správy o uplatňovaní smernice o sankciách voči zamestnávateľom¹⁴. Oznámenie poskytuje prehľad peňažných a trestnoprávných sankcií uplatniteľných v prípade nelegálneho zamestnávania na reťazec zamestnávateľov v celej EÚ (I). Ďalej sa v ňom vysvetľuje, v akom rozsahu boli zavedené ochranné opatrenia pre nelegálne zamestnaných migrantov do vnútroštátnych právnych predpisov (II). Nakoniec sa v ňom opisuje, ako členské štáty transponovali mechanizmy stanovené v smernici s cieľom účinne identifikovať a trestať nelegálne zamestnávanie, a ponúka posúdenie správ o kontrole predložených členskými štátmi (III).

I – SANKCIE PROTI REŤAZCU ZAMESTNÁVATEĽOV ŠTÁTNYCH PRÍSLUŠNÍKOV TRETÍCH KRAJÍN, KTORÍ SA NEOPRÁVNENE ZDRŽIAVAJÚ NA ÚZEMÍ EÚ

I.1 – Prehľad peňažných a trestnoprávných sankcií, ktoré sú platné v členských štátoch

a – Peňažné sankcie (článok 5)

⁶ Smernica 2014/36/EÚ o podmienkach vstupu a pobytu štátnych príslušníkov tretích krajín na účel zamestnania ako sezónni pracovníci, Ú. v. EÚ L 94, 28. marca 2014, s. 375.

⁷ Článok 17 smernice 2009/52/EHS, citovaná vyššie.

⁸ Článok 258 (ex-226) Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

⁹ AT, BE, BG, CZ, DE, FR, EL, IT, CY, LT, LU, HU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, FI a SE.

¹⁰ Smernicou 2009/52/ES sú viazané všetky členské štáty s výnimkou Dánska, Írska a Spojeného kráľovstva. Vykonanie smernice zo strany Chorvátska po jeho pristúpení sa ešte musí posúdiť.

¹¹ DE, EL, FI, FR, MT, RO a SE (článok 3 ods. 3 smernice 2009/52/ES).

¹² AT, BE, CZ, DE, EE, FR, FI, HU, LT, MT, RO a SE.

¹³ Oznámenie sa opiera o štúdiu vykonanú Komisiou.

¹⁴ Článok 16 smernice 2009/52/EHS, citovaná vyššie.

V článku 5 sa stanovuje, že sankcie za nelegálne zamestnávanie zahŕňajú peňažné sankcie, ktorých výška sa zvyšuje úmerne počtu zamestnaných štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa tu neoprávnene zdržiavajú.

V termíne transpozície BE, BG, LU, FI a LV ešte neupravili vo vnútroštátnych právnych predpisoch peňažné sankcie, pričom ďalších 19 členských štátov, ktoré sú viazané smernicou, už takéto sankcie zaviedlo. Sedem členských štátov¹⁵ odvtedy zmenilo svoje právne predpisy s cieľom upraviť metódy výpočtu a/alebo zvýšiť sumu pokuty.

Len CY, FI, HU, NL a PL využili možnosť podľa článku 5 ods. 3 povoliť zníženie sankcie v prípadoch, keď je zamestnávateľ fyzickou osobou (to znamená jednotlivec), zamestnanie je na súkromné účely a keď sa nevyskytli nijaké osobitne vykorisťujúce pracovné podmienky.

Členské štáty iné ako SE a IT (tieto zahŕňajú priemerné náklady súvisiace s návratom uvedených osôb do peňažných sankcií) vyžadujú, aby zamestnávateľ popri peňažných sankciách zaplatil náklady súvisiace s návratom.

Z tabuľky 1 s názvom „Peňažné sankcie“ vyplýva, že pokiaľ ide o metódu výpočtu pokuty, členské štáty možno rozdeliť do dvoch kategórií. V 16 členských štátoch¹⁶ sa výška pokuty zvyšuje úmerne s každým zamestnaným štátnym príslušníkom tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na ich území. Medzi týmito krajinami sa minimálna alebo pevná suma peňažných sankcií za nelegálne zamestnaného nelegálneho migranta pohybuje od 300 EUR v Belgicku po 10 001 EUR v Španielsku. Väčšina členských štátov takisto stanovuje maximálnu výšku pokuty, ktorá sa v prípade fyzickej osoby pohybuje v rozmedzí od 854 EUR na Cypre po 100 000 EUR v Španielsku. V zostávajúcich ôsmich členských štátoch¹⁷ sa v právnych predpisoch stanovuje všeobecná výška pokuty a je úlohou sudcu stanoviť presnú sumu v závislosti od toho, o aký počet nelegálnych migrantov ide. Medzi týmito krajinami sa maximálna výška pokuty pohybuje od 500 EUR v Lotyšsku po 500 000 EUR v Nemecku.

Z uvedeného vyplýva, že sumy pokút sa medzi jednotlivými členskými štátmi značne líšia, čo môže vzbudiť obavy, že výška peňažných sankcií nie vždy preváži výhody zamestnávania nelegálnych migrantov. Pretože neexistujú ucelené empirické údaje o účinku sankcií, porovnanie s minimálnou mzdou môže slúžiť ako ukazovateľ a spoločne s inými faktormi¹⁸ umožniť počiatočné posúdenie odrádzajúceho účinku a proporcionality sankcií.

Napríklad, maximálna výška pokuty za zamestnaného nelegálneho migranta v LU predstavuje 1,3-násobok minimálnej mesačnej mzdy. V Lotyšsku, v jednej z krajín, ktoré zaviedli celkové sumy pokuty, je maximálna peňažná pokuta je 1,7-krát vyššia ako minimálna mesačná mzda. Tieto údaje sú v ostrom protiklade napríklad s BG, kde maximálna pokuta za nelegálneho migranta predstavuje 24,2-násobok minimálnej mesačnej mzdy, a CZ, kde celková výška pokuty predstavuje najviac 584-násobok minimálnej mesačnej mzdy¹⁹ v prípade fyzickej osoby.

¹⁵ CZ, EL, ES, FR, IT, NL a RO.

¹⁶ AT, BE, BG, CY, EE, EL, ES, FR, HU, IT, LT, LU, NL, RO, SE a SI.

¹⁷ CZ, DE, FI, LV, MT, PL, PT a SK.

¹⁸ Medzi ostatné faktory patria napríklad porovnanie so sankciami za podobné typy deliktov, ako aj presné vymedzenie deliktu v príslušných vnútroštátnych právnych predpisoch. S cieľom posúdiť účinnosť sa uskutočnil zber empirických údajov o skutočných pokutách.

¹⁹ Minimálne mzdy podľa Eurostatu:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/earnings/main_tables.

b – Trestnoprávne sankcie (články 9 a 10)

V článku 9 sa stanovujú trestnoprávne sankcie za obzvlášť závažné prípady nelegálneho zamestnávania, vrátane:

- i. pokračujúceho alebo neustále sa opakujúceho porušenia,
- ii. porušenia zahŕňajúceho významný počet štátnych príslušníkov tretích krajín,
- iii. zamestnávania za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok,
- iv. prípadov, keď je zamestnávateľ oboznámený so skutočnosťou, že pracovník je obeťou obchodovania s ľuďmi, ako aj
- v. nelegálneho zamestnávania maloletých.

Pred nadobudnutím účinnosti tejto smernice predstavovalo nelegálne zamestnávanie nelegálnych migrantov osobitný trestný čin v desiatich členských štátoch²⁰. 14 členských štátov²¹ preto muselo vo svojich právnych predpisoch upraviť trestnoprávne sankcie za takéto konkrétne formy nelegálneho zamestnávania. AT, DE, EL a IT doplnili svoje existujúce právne predpisy s cieľom zvýšiť dĺžky trestu odňatia slobody alebo, väčšinou, výšku pokút.

V BE, FI, FR, IT, MT, NL a SE predstavuje nelegálne zamestnávanie trestný čin, a to bez ohľadu na to, či sú alebo nie sú splnené okolnosti podľa článku 9 ods. 1. Tieto okolnosti sa zvyčajne zohľadňujú ako prirážajúce faktory.

V ostatných členských štátoch predstavuje úmyselné nelegálne zamestnávanie trestný čin za každej z okolností uvedených v článku 9. Niekoľko členských štátov nemá osobitnú trestnú sadzbu za nelegálne zamestnávanie „za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok“²² a pre prípady, keď „je zamestnávateľ oboznámený so skutočnosťou, že pracovník je obeťou obchodovania s ľuďmi“²³. Mnohé z nich boli presvedčené, že tieto formy nelegálneho zamestnávania už boli zahrnuté do vnútroštátnych právnych predpisov týkajúcich sa obchodovania s ľuďmi.

V tabuľke 2 sa poukazuje na výrazné rozdiely, pokiaľ ide o závažnosť trestnoprávných sankcií. V prípade niektorých členských štátov to môže vyvolať pochybnosti o odrádzajúcom účinku trestov. Napríklad Lotyšsko a Rakúsko uplatňovali na prípady nelegálneho zamestnávania po splnení určitých okolností podľa článku 9 ods. 1 trest odňatia slobody v trvaní troch, resp. šiestich mesiacov, zatiaľ čo zvyšné členské štáty stanovili hornú trestnú sadzbu jeden až päť rokov odňatia slobody. V desiatich členských štátoch je trest odňatia slobody možné skombinovať alebo nahradiť pokutou, ktorej výška sa pre fyzické osoby pohybuje v rozmedzí od 600 EUR v BE po 240 000 EUR v PT.

c – Trestnoprávne sankcie pre právnické osoby (články 11 a 12) a iné opatrenia (článok 7)

V súlade s článkom 12 ods. 1 všetky členské štáty stanovili trestnoprávne sankcie pre právnické osoby zodpovedné za nelegálne zamestnávanie v zmysle článku 9, napr. udelenie pokuty, likvidáciu, obmedzenie práv a konfiškáciu majetku. Všetky členské štáty (okrem BG, EE, FI, HU a NL) zahrnuli do zoznamu trestnoprávných sankcií takisto opatrenia, ktoré sú stanovené v článku 7 ods. 1 smernice.

²⁰ AT, CZ, DE, EL, ES, FI, FR, IT, MT a NL.

²¹ BE, BG, CY, EE, HU, LT, LU, LV, PL, PT, RO, SE, SI a SK.

²² RO.

²³ CZ, ES a LT.

V článku 7 ods. 1 sa stanovuje zoznam dodatočných sankčných opatrení voči zamestnávateľom zodpovedným za nelegálne zamestnávanie. Patria sem:

- i. strata nároku na niektoré alebo na všetky verejné príspevky na obdobie až do piatich rokov,
- ii. vylúčenie z účasti na verejnej súťaži na obdobie až piatich rokov,
- iii. vrátenie časti alebo všetkých verejných dotácií, ktoré boli zamestnávateľovi vyplatené v priebehu dvanástich mesiacov predchádzajúcich odhaleniu nelegálneho zamestnávania, ako aj
- iv. dočasné alebo trvalé zatvorenie prevádzok, ktoré boli použité na takéto porušenie zákazu.

Tieto opatrenia, ktoré môžu mať silný odrádzajúci účinok, však neboli plne transponované vo všetkých členských štátoch²⁴. Okrem toho iba AT, CY a SK využili možnosť stanovenú v článku 12 ods. 2, podľa ktorej môžu členské štáty uverejniť zoznam zamestnávateľov, ktorí sa dopustili trestných činov uvedených v článku 9.

I.2 – Zodpovednosť celého reťazca zamestnávateľov (článok 2 písm. c), článok 8, článok 9 ods. 2 a článok 11)

Aby sa zaručila účinnosť zákazu nelegálneho zamestnávania, všetky členské štáty používajú široké vymedzenie zamestnania podľa článku 2 písm. c). Toto vymedzenie sa vzťahuje na všetky činnosti, ktoré sú alebo by mali byť vykonávané za odplatu, pre zamestnávateľa alebo pod jeho vedením a/alebo dohľadom, a to bez ohľadu na právny vzťah.

Okrem toho sa v článku 8 vyžaduje, aby sa povinnosť zaplatiť peňažné sankcie podľa článku 5 vzťahovala na celý reťazec zamestnávateľov, nakoľko v niektorých odvetviach, najmä tých postihnutých fenoménom nelegálneho zamestnávania, je subdodávateľstvo rozšírené.

V súlade s článkom 8 ods. 1 písm. a) členské štáty vo svojich právnych predpisoch (okrem EE a LT) stanovujú, že keď je zamestnávateľ priamym subdodávateľom, mal by mať dodávateľ povinnosť zaplatiť akúkoľvek peňažnú sankciu uloženú podľa článku 5 popri alebo namiesto zamestnávateľa. V súlade s článkom 8 ods. 2 väčšina členských štátov²⁵ zabezpečila, aby v prípade, keď je zamestnávateľ subdodávateľom, aj hlavný dodávateľ a každý sprostredkujúci subdodávateľ spoluzodpovedali za zaplatenie pokuty, ak vedeli, že zamestnávajúci subdodávateľ zamestnával nelegálnych migrantov.

S cieľom uľahčiť presadzovanie týchto ustanovení a zabezpečiť právnu istotu pre dodávateľov, sa v článku 8 ods. 3 vyžaduje, aby dodávateľ, ktorý s náležitou starostlivosťou splnil povinnosti vymedzené vnútroštátnym právom, neniesol zodpovednosť podľa článku 8 ods. 1 a 2. Mnoho členských štátov²⁶ však nevymedzilo pojem náležitej starostlivosti vo svojich vnútroštátnych právnych predpisoch. Často odkazujú na všeobecné ustanovenia zmluvného/občianskeho práva.

Nakoniec, na základe článku 9 ods. 2 členské štáty zabezpečili, aby aj navádzanie na úmyselné zamestnávanie neoprávnene sa zdržiavajúcich migrantov, pomoc pri takomto

²⁴ BE, EL, BG, FI, LU, CZ, IT a EE.

²⁵ Okrem EE a LT.

²⁶ BG, CZ, DE, EE, EL, ES, HU, IT, LT, MT, PT, RO, SE, SI a SK.

konaní a podnecovanie k nemu boli trestné ako trestný čin. V súlade s článkom 11 členskej štáty takisto zabezpečili zodpovednosť právnických osôb za trestné činy uvedené v článku 9, ak trestný čin spáchala v ich prospech akákoľvek osoba, ktorá má v rámci tejto právnickej osoby vedúce postavenie a ktorá konala buď samostatne, alebo ako súčasť orgánu právnickej osoby alebo ak jej spáchanie trestného činu umožnil nedostatočný dohľad alebo kontrola zo strany tejto právnickej osoby²⁷.

Vďaka transpozícii smernice je možné vo väčšine členských štátov náležite postihnúť všetky subjekty, ktoré využívajú nelegálne zamestnávanie. Nemá to iba rozhodujúci význam, pokiaľ ide o účinné riešenie tohto fenoménu, ale takisto je to kľúčové na uľahčenie výkonu práv, ktoré smernica priznáva nelegálnym migrantom.

II – OCHRANNÉ OPATRENIA V PROSPECH NELEGÁLNE ZAMESTNANÝCH ŠTÁTNYCH PRÍSLUŠNÍKOV TRETÍCH KRAJÍN

II.1 – Dodatočné platby odmien a daní (článok 6 ods. 1 a článok 8)

Členské štáty správne transponovali článok 6 ods. 1 písm. a), v ktorom sa nelegálnym migrantom priznáva právo na odmenu za vykonanú prácu, a článok 6 ods. 1 písm. b), v ktorom sa stanovuje povinnosť pre zamestnávateľa uhradiť všetky dane a príspevky na sociálne zabezpečenie, ktoré by musel zaplatiť, keby príslušníka tretej krajiny zamestnal legálne.

Na účely výpočtu splatnej sumy sa v článku 6 ods. 3 stanovuje predpoklad, že pracovnoprávny vzťah trval najmenej tri mesiace, okrem prípadu, keď môže zamestnávateľ alebo zamestnanec preukázať opak. Všetky členské štáty okrem EE, ES a RO zaviedli tento predpoklad vo svojich právnych predpisoch a NL dokonca stanovuje lehotu šesť mesiacov.

Vo všetkých členských štátoch majú zamestnávateľia v zásade povinnosť v súlade s článkom 6 ods. 1 písm. c) uhradiť všetky náklady vyplývajúce z prevodu nedoplatkov do krajiny, do ktorej sa príslušník tretej krajiny vrátil alebo bol vrátený.

V súlade s článkom 8 členské štáty²⁸ zvyčajne stanovili, že vyplatenie všetkých nevyplatených odmien a daní sa okrem zamestnávateľov môže vyžadovať aj od priamych dodávateľov a všetkých sprostredkujúcich subdodávateľov.

II.2 – Prístup k spravodlivosti a pomoc pri podávaní sťažností (článok 6 ods. 2 až 5 a článok 13)

Aby sa podarilo presadiť tieto predpisy, prístup k spravodlivosti a uľahčenie podávania sťažností predstavujú jadro ochranných opatrení smernice zameraných na nápravu nepravostí, ktoré utrpeli nelegálni migranti. Napriek tomu je to práve táto časť smernice, ktorá vyvoláva obavy, pretože transpozičné úsilie členských štátov často viedlo k prijatiu slabých mechanizmov na uľahčenie presadzovania práv nelegálnych migrantov alebo k ich neprijatiu.

²⁷ Zistilo sa, že transpozícia zodpovednosti právnických osôb (spoločností) z dôvodu nedostatočného dohľadu alebo kontroly je problematická len v Luxembursku.

²⁸ Okrem EE a LT.

Len veľmi málo členských štátov²⁹ výslovne transponovalo právo nelegálne zamestnaných migrantov uplatniť si nárok na nevyplatenú odmenu voči zamestnávateľom, vrátane prípadov ich dobrovoľného alebo nedobrovoľného návratu³⁰. Väčšina členských štátov len odkazuje na všeobecné ustanovenia týkajúce sa práva obrátiť sa na občianskoprávne alebo pracovné súdy. Obmedzený počet členských štátov³¹ využil možnosť uvedenú v článku 6 ods. 2 písm. b) zaviesť úradné postupy na vymáhanie nevyplatenej odmeny bez toho, aby musel štátny príslušník tretej krajiny podať v tejto súvislosti žalobu.

V článku 13 ods. 1 sa stanovuje povinnosť členských štátov zaviesť účinné mechanizmy, prostredníctvom ktorých môžu nelegálni migranti podať sťažnosti proti svojim zamestnávateľom, a to aj prostredníctvom tretích strán. Členské štáty sú podľa článku 13 ods. 2 povinné zabezpečiť, aby sa tretie strany, ktoré majú legitímny záujem zabezpečiť dodržiavanie tejto smernice, mohli zúčastňovať v mene alebo na podporu nelegálne zamestnaného štátneho príslušníka tretej krajiny s jeho súhlasom na každom správnom alebo občianskoprávnom konaní na ochranu jeho práv. Vo viacerých členských štátoch majú odbory právo podávať sťažnosti v mene nelegálnych migrantov a zastupovať ich v rámci vnútroštátneho konania³². Zriedkavejšie majú túto úlohu organizácie migrujúcich pracovníkov³³ a verejné orgány³⁴ s kontrolnými právomocami. LU, MT a NL ešte takéto tretie strany v právnych predpisoch nevymedzili.

Iba štyri členské štáty³⁵ zaviedli osobitné mechanizmy na to, aby mohli nelegálni migranti dostať platby dlžných súm, a to aj v prípadoch ich dobrovoľného alebo nedobrovoľného návratu (článok 6 ods. 4). Francúzsky úrad pre prisťahovalectvo a integráciu môže napríklad vydať exekučný titul, na základe ktorého dostane splatné peniaze v mene nelegálne zamestnaných migrantov, a tieto finančné prostriedky im následne prevedie. Iné krajiny sa opierajú o všeobecné ustanovenia týkajúce sa výkonu rozsudkov.

V zmysle smernice sa vyžaduje, aby nelegálni migranti dostávali „systematické a objektívne“ informácie o svojich právach. Niekoľko členských štátov³⁶ ešte nezakotvilo túto povinnosť vo svojich právnych predpisoch a iné členské štáty³⁷ sa spoliehajú na všeobecné administratívne usmernenia a pravidlá vzťahujúce sa na informácie pre účastníkov správneho konania. V praxi to môže znamenať, že členské štáty sa spoliehajú na informácie na konkrétnych webových lokalitách, o ktorých nelegálni migranti zvyčajne nemajú informácie alebo k nim nemajú prístup.

Napokon, len niektoré členské štáty³⁸ výslovne transponovali článok 6 ods. 5 a článok 13 ods. 4, z ktorých pre nich vyplýva povinnosť udeľovať povolenia na obmedzenú dĺžku (zodpovedajúcu dĺžke konania na národnej úrovni) pre štátnych príslušníkov tretích krajín zapojených do trestného konania za trestné činy uvedené v článku 9 ods. 1 písm. c) a e), a vymedziť podmienky, za ktorých sa platnosť tohto povolenia môže predĺžiť dovtedy, kým nelegálni migranti nedostanú zaplatenú dlžnú sumu.

²⁹ BG, CY, EL a SI.

³⁰ CY, EL, PL a SE.

³¹ BE, FR, HU, MT a PL.

³² AT, CY, DE, EE, EL, FI, FR, HU, IT, LT, RO, SI a SK.

³³ CZ, FI, HU, LV a SE.

³⁴ EL, ES, FI, IT a LT.

³⁵ BE, EL a FR.

³⁶ BG, ES, IT, LV, MT, NL, SI a SK.

³⁷ BE, FI, HU a RO.

³⁸ AT, DE, EL, ES, HU, IT, LU, SE, SI a SK.

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že neexistencia špecifických mechanizmov na riešenie ťažkostí, s ktorými by sa nelegálni migranti mohli potýkať v súvislosti s prístupom k spravodlivosti a presadzovaním svojich práv, v mnohých členských štátoch môže kontraproduktívne pôsobiť na boj proti nelegálnemu zamestnávaniu. Podpora podávania sťažností proti zamestnávateľom môže zohrávať dôležitú úlohu v stratégiách členských štátov na odhaľovanie nelegálneho zamestnávania.

III – ODHAĽOVANIE NELEGÁLNEHO ZAMESTNÁVANIA A PRESADZOVANIE JEHO ZÁKAZU

III.1 – Preventívne opatrenia: povinnosti zamestnávateľov (článok 4)

S cieľom zvýšiť povedomie zamestnávateľov a uľahčiť kontroly všetky členské štáty transponovali preventívne opatrenia stanovené v článku 4. Štátni príslušníci tretích krajín musia mať pred nástupom do zamestnania platné povolenie na pobyt alebo iné oprávnenie na pobyt. Zamestnávatelia musia uchovávať aspoň počas trvania zamestnania kópiu alebo záznam týchto dokumentov pre prípad kontroly, a takisto musia informovať príslušné orgány o začiatku zamestnania štátnych príslušníkov tretích krajín v lehote ustanovenej každým členským štátom.

Vo väčšine členských štátov³⁹ je tento postup potrebné zaviesť niekoľko dní pred začiatkom zamestnania alebo pred uzavretím zmluvy⁴⁰ a najneskôr v deň nástupu zamestnanca⁴¹. V iných je informačnú povinnosť potrebné splniť v lehote niekoľko dní⁴² až týždňov⁴³ pred začiatkom zamestnania. V prípade, že splnia túto povinnosť, sú zamestnávatelia oslobodení od zodpovednosti, okrem prípadu, ak vedeli, že bol predložený dokument sfaľovaný alebo neoprávnene pozmenený.⁴⁴

Členské štáty len v obmedzenej miere využívajú možnosť zaviesť zjednodušený postup oznamovania, ak je zamestnávateľom fyzická osoba a zamestnanie je na ich súkromné účely (DE, IT, LU) a/alebo oslobodiť zamestnávateľov od ich povinnosti oznámiť skutočnosť, že zamestnávajú štátnych príslušníkov tretích krajín s povolením na dlhodobý pobyt (AT, CY, EE).

III.2 – Kontroly (článok 14)

V súlade s článkom 14 by z vnútroštátnych právnych predpisov mala pre príslušné vnútroštátne orgány vyplývať povinnosť vykonávať kontroly v odvetviach s najvyšším rizikom určených na základe posúdenia rizika s cieľom prispieť k presadzovaniu zákazu zamestnávať štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území.

Účinné a adekvátne kontroly sú nevyhnutné na boj proti nelegálnemu zamestnávaniu a na zabezpečenie toho, aby si nelegálni migranti mohli uplatňovať svoje práva. Bez riadnych kontrol sa sankcie môžu stať len teoretickou hrozbou.

Obavy vyvolávajú omeškania v zasielaní správ o kontrolách Komisii a problémy s kvalitou niektorých z nich. V roku 2012 len štyri členské štáty (DE, FR, LV a SK) informovali o kontrolách vykonaných v roku 2011. V roku 2013 len deväť členských štátov (FI, FR, HU, LT, LV, PL, RO, SK a SI) predložilo svoje správy včas. 10. októbra 2013 preto Komisia

³⁹ Okrem FI.

⁴⁰ BG, CY, ES, FR, LT, NL a RO.

⁴¹ BE, CZ, EL, IT, LV, MT a PT.

⁴² AT, EE, HU, LU, PL a SK.

⁴³ DE, SE a SI.

⁴⁴ Okrem BG a IT.

zvyšným 15 členským štátom zaslala v rámci predbežného konania o porušení listy, aby im pripomenula ich povinnosti. V nadväznosti na to všetky členské štáty zaslali správy.

Vo všeobecnosti existuje priestor na zlepšenie podávania správ. Informácie v správach sú čiastočne neúplné, založené na rôznych metódach výpočtu a vymedzeniach a/alebo jednoducho nie sú v súlade s požiadavkami smernice týkajúcej sa podávania správ. Informácie z výsledkov kontrol sú preto obmedzené a je prakticky nemožné poskytnúť komplexný prehľad o vykonaných kontrolách a ich výsledkoch. S cieľom uľahčiť podávanie správ rozoslala Komisia členským štátom už v roku 2010 formulár na podávanie správ. Tento formulár nedávno aktualizovala s cieľom zabezpečiť, aby členské štáty poskytovali porovnateľné údaje a informácie, ktoré by umožnili Komisii posúdiť účinné presadzovanie smernice.

Určenie odvetví, ktoré sú najviac vystavené riziku, je dôležité, aby boli kontroly užitočným nástrojom na boj proti nelegálnemu zamestnávaniu. Zatiaľ čo niektoré členské štáty (CZ, EE, LT, MT a RO) nevysvetlili, či a ako určili odvetvia vystavené väčšiemu riziku, zo správ od iných členských štátov vyplýva, že odvetvia najviac ovplyvnené nelegálnym zamestnávaním sú rovnaké vo väčšine členských štátov: stavebníctvo, poľnohospodárstvo a záhradníctvo, domáce a upratovacie práce, stravovacie a hosťovské služby.

V tabuľke 3 sa uvádzajú informácie, ktoré členské štáty poskytli o uskutočnených kontrolách v odvetviach so zvýšeným rizikom. Tieto údaje sú v odôvodnených prípadoch doplnené o oficiálne údaje Eurostatu týkajúce sa počtu zamestnancov a zamestnávateľov. Údaje z tabuľky poukazujú na to, že s ohľadom na počet kontrol vykonaných v niektorých členských štátoch je nepravdepodobné, že by mohli úplne odradiť zamestnávateľov od najímania nelegálnych migrantov. V BG, EE, PL, RO a SE boli v roku 2012 vykonané kontroly u menej než 1 % všetkých zamestnávateľov. Pre porovnanie, v AT to bolo 16,98 %, v IT 17,33 % a v SI 28,93 %⁴⁵. Z uvedeného vyplýva, že medzi členskými štátmi existujú veľké rozdiely, pokiaľ ide o presadzovanie. Môže to znamenať, že pravdepodobnosť odhalenia alebo stížania zamestnávateľov, ktorí porušia právne predpisy, je nižšia v niektorých členských štátoch ako v ostatných.

IV. ZÁVERY A ĎALŠIE KROKY

Po transpozícii smernice 2009/52/ES všetky členské štáty zakázali zamestnávanie nelegálnych migrantov a uložili peňažné, správne alebo trestnoprávne sankcie pre zamestnávateľov, ktorí tento zákaz nerešpektujú. Prísnosť sankcií stanovených zákonom sa však medzi členskými štátmi výrazne líši. Vyvoláva to obavy, či sú sankcie vždy účinné, primerané a odrádzajúce a túto problematiku bude potrebné ďalej posúdiť.

Niektoré členské štáty ešte uspokojujím spôsobom neimplementovali ochranné prvky smernice. Stále existuje priestor na zlepšenie vo všetkých oblastiach poskytnutím ochrany nelegálnym migrantom, a to vo forme práva uplatniť si nárok voči zamestnávateľovi, účinných mechanizmov, ktoré by takéto uplatnenie nároku umožňovali, alebo čo i len vo forme poskytovania systematických a objektívnych informácií o ich právach.

Niektoré členské štáty budú pravdepodobne musieť vyvinúť značné úsilie, aby zlepšili nielen podávanie správ o kontrolách, ale aj samotné kontroly a stanovovanie poradia ich dôležitosti prostredníctvom systematickej identifikácie odvetví so zvýšeným rizikom. Na základe

⁴⁵ Niektoré členské štáty poskytli informácie o kontrolách v rizikových odvetviach, zatiaľ čo iné poskytli informácie týkajúce sa kontrol vo všetkých odvetviach (viac informácií v tabuľke 3).

zhromaždených údajov za rok 2012 sa zdá, že v záujme zabezpečenia systému adekvátnych a účinných kontrol je ešte potrebné vyvinúť veľa úsilia. Neexistencia takéhoto systému vyvoláva vážne pochybnosti o účinnosti presadzovania zákazu nelegálneho zamestnávania a o úsilí členských štátov znížiť rozdiely v presadzovaní tejto smernice.

Keďže členské štáty majú povinnosť podávať správy o kontrolách každý rok do 1. júla, Komisia bude naďalej pozorne monitorovať opatrenia prijaté členskými štátmi v tejto oblasti a v prípade potreby podnikne kroky. S cieľom zvýšiť povedomie členských štátov o týchto a iných potenciálnych problémoch v súvislosti s transpozíciou smernice Komisia uskutočňuje dvojstranné výmeny s každým členským štátom a v prípade potreby začne pilotné postupy na úrovni EÚ.

Komisia bude podporovať členské štáty s cieľom zabezpečiť uspokojivú úroveň implementácie smernice v celej EÚ. Rovnako ako v minulosti (od prijatia smernice v roku 2009) Komisia vyzve členské štáty, aby na nadchádzajúcich zasadnutiach prediskutovali právnu transpozíciu a implementáciu viacerých kľúčových ustanovení smernice. V prípade potreby takisto pripraví usmernenia o praktickom uplatňovaní smernice, vrátane usmernení o presadzovaní práv migrantov.

V súčasnosti Komisia nepredkladá nijaké pozmeňujúce návrhy k smernici. Komisia postupne posúdi, či sú transpozíčné právne predpisy dostatočné na zníženie nelegálneho zamestnávania a predstavujú stimul na používanie legálnych migračných kanálov v záujme migrantov, zamestnávateľov a členských štátov.

Tabuľka 1: Peňažné sankcie

ČŠ	F/P osoba (1)	Výška peňažnej sankcie			Článo k 5 ods. 3(2)	Porovnanie s právom platným pred transpozíciou
		Minimálna	Pevná suma	Maximálna		
Sankcie za každého nelegálne zamestnaného nelegálneho migranta						
AT	P/F	1 000/4 000 EUR		10 000/50 000 EUR	N	→
BE	P/F	300 EUR		3 000 EUR	N	bez predchádzajúcich právnych predpisov
BG	F	750/1 500 BGN (383/767 EUR)		7 500/15 000 BGN (3 834/7 669 EUR)	N	bez predchádzajúcich právnych predpisov
	P	3 000/6 000 BGN (1 534/3 068 EUR)		30 000/60 000 BGN (15 338/30 677 EUR)		
CY	P/F			500/2 000 CYP (854/3 417 EUR)	Á	→
EE	F			1 200 EUR	N	→
	P			3 200 EUR		
EL	P/F		5 000/10 000 EUR		N	↑
ES	P/F	10 001 EUR		100 000 EUR	N	↑
FR	P/F	6 980 EUR		52 350 EUR	N	↑
HU	P/F		500 000 HUF (1 630 EUR)		Á	→
IT	F	1 950 EUR		15 600 EUR	N	↑
LT	P/F		3 000/10 000 LTL (869/2 896 EUR)	10 000/20 000 LTL (2 896/5 792 EUR)	N	→
LU	P/F		2 500 EUR		N	bez predchádzajúcich právnych predpisov
NL	F			11 250 EUR	Á	↑
	P			45 000 EUR		
RO	P/F	3 000 RON (662 EUR)		4 000 RON (883 EUR)	N	↑
SE	P/F			22 200/44 400 SEK (2 477/4 954 EUR)	N	→
SI	F	2 000 EUR		5 000 EUR	N	→
	P	4 000 EUR		12 000 EUR		
Počet nelegálnych migrantov zohľadnený pri stanovení pokuty						
CZ	F			5 000 000 CZK (182 305 EUR)	N	↑
	P	250 000 CZK (9 115 EUR)		10 000 000 CZK (364 606 EUR)		
DE	P/F			500 000 EUR	N	→
FI	P/F	1 000 EUR		30 000 EUR	Á	bez predchádzajúcich právnych predpisov
LV	F	210 EUR		500 EUR	N	bez predchádzajúcich právnych predpisov

MT	P/F			11 646,87 EUR	N	→
PL	P/F	3 000 PLN (720 EUR)			Á	→
PT	P/F	2 000 EUR		90 000 EUR	N	→
SK	P/F	2 000 EUR		200 000 EUR	N	→

*P/F = Právnické osoby/Fyzické osoby

** V článku 5 ods. 3 smernice 2009/52/ES sa uvádza: „Členské štáty môžu ustanoviť znížené peňažné sankcie v prípadoch, keď je zamestnávateľ fyzickou osobou zamestnávajúcou štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý sa neoprávnene zdržiava na území členského štátu, ak ide o zamestnanie na súkromné účely a ak nebol zamestnaný za osobitne vykorisťujúcich pracovných podmienok.“

(Výmenné kurzy k 4/4/2014): 1 BGN = 0,511281 EUR; 1 CYP = 1,70860 EUR; 1 CZK = 0,0364632 EUR; 1 HUF = 0,00326012 EUR; 1 LTL = 0,289620 EUR; 1 PLN = 0,240083 EUR; 1 RON = 0,224388 EUR; 1 SEK = 0,111573 EUR)

Tabuľka 2: Trestnoprávne sankcie

ČŠ	Sankcie (dĺžka trestu odňatia slobody a prípadne výška pokuty)					Porovnanie s právom platným pred transpozíciou
	9 ods. 1 písm. a	9 ods. 1 písm. b	9 ods. 1 písm. c	9 ods. 1 písm. d	9 ods. 1 písm. e	
AT	odňatie slobody až na 6 mesiacov	odňatie slobody až na 6 mesiacov alebo pokuta	odňatie slobody až na 2 roky	odňatie slobody až na 2 roky	odňatie slobody až na 6 mesiacov alebo pokuta	↓
BE	odňatie slobody 6 mesiacov až 3 roky a/alebo pokuta vo výške 600 až 6 000 EUR					Bez predchádzajúcich právnych predpisov
BG	odňatie slobody 1 až 5 rokov a pokuta vo výške 5 000 BGN (2 554 EUR) až 50 000 BGN (25 564 EUR)	odňatie slobody až na 4 roky a pokuta vo výške 2 000 BGN (1 022 EUR) až 20 000 BGN (10 225 EUR)	odňatie slobody 1 až 5 rokov a pokuta vo výške 5 000 BGN (2 554 EUR) až 50 000 BGN (25 564 EUR)	odňatie slobody až na 4 roky a pokuta vo výške 2 000 BGN (1 022 EUR) až 20 000 BGN (10 225 EUR)	odňatie slobody 1 až 5 rokov a pokuta vo výške 5 000 BGN (2 554 EUR) až 50 000 BGN (25 564 EUR)	Bez predchádzajúcich právnych predpisov
CY	odňatie slobody až na 5 rokov a/alebo pokuta do 20 000 EUR					Bez predchádzajúcich právnych predpisov
CZ	odňatie slobody na šesť mesiacov až päť rokov			–	odňatie slobody na šesť mesiacov až päť rokov	→
DE	odňatie slobody až na 1 rok alebo pokuta	odňatie slobody až na 1 rok alebo pokuta	odňatie slobody až na 3 roky alebo pokuta (závažné prípady: 6 mesiacov až 5 rokov)	odňatie slobody až na 3 roky alebo pokuta	odňatie slobody až na 1 rok alebo pokuta	↑
EE	pokuta 30 až 500 denných sadzieb (96 až 1 600 EUR) alebo odňatie slobody až na 3 roky					Bez predchádzajúcich právnych predpisov
EL	odňatie slobody najmenej 5 mesiacov			odňatie slobody najmenej 6 mesiacov	odňatie slobody najmenej 6 mesiacov	↑
ES	–	odňatie slobody 6 mesiacov až 6 rokov a pokuta vo výške 6- až 12-násobku min. mesačnej mzdy	odňatie slobody 2 mesiace až 5 rokov a pokuta vo výške 6- až 12-násobku min. mesačnej mzdy	–	–	→
FI	pokuta alebo odňatie slobody až na 1 rok					→

FR	odňatie slobody až na 5 rokov a pokuta až 15 000 EUR					→
HU	odňatie slobody až na 2 roky	odňatie slobody až na 2 roky	odňatie slobody 1 až 5 rokov	odňatie slobody 1 až 5 rokov	odňatie slobody 1 až 5 rokov	Bez predchádzajúcich právnych predpisov
ČŠ	Sankcie (dĺžka trestu odňatia slobody a prípadne výška pokuty)					Porovnanie s právom platným pred transpozíciou
	9 ods. 1 písm. a	9 ods. 1 písm. b	9 ods. 1 písm. c	9 ods. 1 písm. d	9 ods. 1 písm. e	
IT	odňatie slobody 6 mesiacov až 3 roky a peňažný trest 5 000 EUR					↑
	zvýšenie sankcie o jednu tretinu až polovicu				zvýšenie sankcie o jednu tretinu až polovicu	
LT	pokuta alebo odňatie slobody až na 2 roky			–	pokuta alebo odňatie slobody až na 2 roky	Bez predchádzajúcich právnych predpisov
LU	odňatie slobody 8 dní až 1 rok a/alebo peňažný trest vo výške 2 501 až 20 000 EUR					Bez predchádzajúcich právnych predpisov
LV	odňatie slobody až na 3 mesiace alebo pokuta až do výšky 100-násobku min. mesačnej mzdy (32 000 EUR)	odňatie slobody až na 3 mesiace alebo verejnoprospešné práce alebo pokuta až do výšky 100-násobku min. mesačnej mzdy (32 000 EUR)			odňatie slobody až na 3 mesiace alebo pokuta až do výšky 100-násobku min. mesačnej mzdy (32 000 EUR)	Bez predchádzajúcich právnych predpisov
MT	pokuta až do výšky 11 646,87 EUR a/alebo odňatie slobody až na 2 roky.					→
NL	odňatie slobody až na 3 roky alebo pokuta až 78 000 EUR	odňatie slobody až na 1 rok alebo pokuta až 78 000 EUR				→
PL	odňatie slobody až na 12 mesiacov a pokuta		odňatie slobody až na 3 roky		odňatie slobody až na 12 mesiacov a pokuta	Bez predchádzajúcich právnych predpisov
PT	odňatie slobody až na 1 rok alebo pokuta až 240 dní (najviac 120 000 EUR)	odňatie slobody až na 2 roky alebo pokuta až 480 dní (najviac 240 000 EUR)	odňatie slobody 1 až 5 rokov	odňatie slobody 2 až 6 rokov	odňatie slobody až na 2 roky alebo pokuta až 480 dní (najviac 240 000 EUR)	Bez predchádzajúcich právnych predpisov
RO	–	odňatie slobody 1 až 2 roky alebo pokuta	–	odňatie slobody 1 až 2 roky alebo pokuta	odňatie slobody 1 až 3 roky	Bez predchádzajúcich právnych predpisov

SE	pokuta alebo odňatie slobody až na 1 rok		Bez predchádzajúcich právnych predpisov
SI	odňatie slobody až na 2 roky	odňatie slobody až na 3 roky	Bez predchádzajúcich právnych predpisov
SK	odňatie slobody až na 2 roky	odňatie slobody 6 mesiacov až 3 roky	Bez predchádzajúcich právnych predpisov

Tabuľka 3: Kontroly vykonané v roku 2012

ČŠ	SMERNICA 2009/52/ES					Poznámky
	Kontroly		Výsledky			
	Absolútne čísla	Ako podiel zamestnávateľov vo všetkých odvetviach (v %)	Počet kontrol, ktoré zistili ITCN*	Počet zistených ITCN	Podiel zistených ITCN na celkovom počte zamestnancov vo všetkých odvetviach (v %)	
AT	32 765	16,98	2 948	4 490	0,11	Zastrešené všetky odvetvia.
BE	14 127	7,86	1 538	1 826	0,41	Zastrešené všetky odvetvia.
BG	119	0,12	1	1	0,00003	Zastrešené všetky odvetvia.
CY	5 736	38,5	/	1 340	0,35	Zastrešené rizikové odvetvia.
CZ	27 914	17,45	27	46	0,00095	Zastrešené všetky odvetvia.
DE	122 577	6,91	/	/	/	Zastrešené rizikové odvetvia.
EE	79	0,36	0	0	0	Zastrešené rizikové odvetvia.
EL	8 704	3,35	30	49	0,00138	Zastrešené rizikové odvetvia. Údaje za obdobie 1/08/2012 až 31/12/2012.
ES	53 671	6,12	5 386	5 386	0,03145	Zastrešené všetky odvetvia.
FI	1 800	1,9	/	/	/	Zastrešené všetky odvetvia.
FR	1 331	/	/	621	/	Zastrešené rizikové odvetvia. Údaje týkajúce sa migrantov pracujúcich bez pracovného povolenia, nijaké informácie o ich povolení na pobyt.
HU	19 080	9,72	/	/	/	Zastrešené všetky odvetvia.
IT	243 847	17,33	/	11 499	0,05115	Zastrešené všetky odvetvia.
LT	1 453	5,38	/	0	0	Zastrešené všetky odvetvia. Údaje za obdobie od roku 01/08/2012 – 31/12/2012.
LV	2 648	/	/	1	0,00012	Zastrešené všetky odvetvia. Údaje za obdobie 1/01/2012 až 1/05/2013.
LU	3 097	43,62	/	/	/	Zastrešené všetky odvetvia.
MT	3 831	53,07	70	88	0,05167	Údaje týkajúce sa migrantov pracujúcich bez pracovného povolenia. Nijaké informácie o ich povolení na pobyt.
NL	11 181	/	776	1 123	/	Zastrešené všetky odvetvia. Údaje Eurostatu týkajúce sa celkového počtu zamestnávateľov a zamestnancov nie sú k dispozícii.
PL	2 776	0,44	61	133	0,00306	Zastrešené všetky odvetvia.
PT	2 305	1,09	/	10 828	0,25	Zastrešené rizikové odvetvia.
RO	916	0,82	/	22	0,00025	Zastrešené všetky odvetvia.
SE	414	0,25	/	/	/	Zastrešené všetky odvetvia.
SI	9 027	28,93	/	8	0,00088	Zastrešené rizikové odvetvia.

SK	39 801	57,77	/	22	0,00095	Zastrešené všetky odvetvia. Pri časti údajov sa neuvádza status pobytu.
ISTCN: štátni príslušníci tretích krajín, ktorí sa oprávnene zdržiavajú na území členských štátov (Illegally-staying third-country national)						